

**Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Spor Müsabakalarında Karşıt
Görüşe Saygı ve Öz Denetimlerinin İncelenmesi**

Talip ÇELİK¹, Mehmet KARGÜN², Barış MERGAN²

DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1074844>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹İnönü Üniversitesi,
Malatya Meslek
Yüksekokulu,
Malatya/Türkiye
²Tokat Gaziosmanpaşa
Üniversitesi, Spor
Bilimleri Fakültesi,
Spor Yöneticiliği
Bölümü, Tokat/Türkiye

Öz
Bu çalışma spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetimlerini incelenmeyi hedeflemektedir. Araştırmanın evrenini İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri fakültesinde öğrenim gören spor yöneticiliği bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim görmekte olan 99 erkek ve 60 kadın toplam 159 öğrenci araştırmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır. Veriler 2020-2021 öğrenim yılı içerisinde spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerden gönüllülük esasına dayalı olarak toplanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemleri benimsenmektedir. Araştırmada elde edilen veriler IBM SPSS paket programında analiz edilmiştir. Çalışmada anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonuçlarında erkek ve kadın öğrenciler arasında rakibe yönelik saygı alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilirken rakibe yönelik nefret alt boyutu ve toplam ölçek boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Yaş değişkenine göre yapılan test sonuçlarına göre rakibe yönelik saygı, rakibe yönelik nefret alt boyutları ve toplam ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır. Sonuç olarak; kadın öğrencilerin rakibe yönelik nefret puan ortalamaları erkeklere göre daha düşük, rakibe yönelik saygı puan ortalamaları ise erkek öğrencilere göre daha yüksektir. 18-21 yaş arası öğrencilerin rakibe yönelik saygı puan ortalamaları diğer yaş gruplarına göre daha yüksek, 22-25 yaş grubu öğrencilerin rakibe yönelik nefret puan ortalamaları diğer yaş gruplarından daha yüksek bir seviyededir. Genel olarak rakibe yönelik saygı puan ortalamaları rakibe yönelik nefret puan ortalamalarından daha yüksek seviyededir.

Anahtar kelimeler: Sporda Karşıt Görüş, Öz Denetim, Saygı, Nefret

**Investigation of The Students of Sports Management
Department, Respect for Opinion and Self-Control in Sports
Competitions**

Abstract

This study aims to investigate the self-control and respect for opposing views in sports of the students from the Sports Management Department. The population of the research consists of Sports Management Department students studying at the Sports Sciences Faculty of İnönü University. A total of 159 students, 99 male and 60 female, studying in the sports management department constitute the sample group of the research. Data were collected from the students receiving education in Sports Management Department within the 2020-2021 academic year voluntarily. Quantitative research methods are used in the study. The data obtained in the research were analyzed in the IBM SPSS package program. The significance level was accepted as $p<0.05$ in the study. In the results of the analysis made according to the gender variable, there was a significant difference between male and female students in the sub-dimension of "respect towards the opponent", while no significant difference was found in the sub-dimension of "hatred towards the opponent" and the total scale dimension. According to the test results in terms of age variable, no statistically significant difference was found between the sub-dimensions of "respect towards the opponent", "hatred towards the opponent" and the total scale scores. Consequently, the mean score of "hatred towards the opponent" is lower for female students than that of male students, and the mean score of "respect towards the opponent" is higher than that of male students. The mean score of "respect towards the opponent" of students between the ages of 18-21 is higher than the other age groups, and the mean score of "hatred towards the opponent" of the students between the ages 22-25 is higher than the other age groups. In general, the mean score of "respect towards the opponent" is higher than the mean score of "hatred towards the opponent".

Keywords: Dissident, Self-Control, Respect, Hatred in Sports

Sorumlu Yazar: Talip
ÇELİK
talip.celik@inonu.edu.tr

Yayın Bilgisi

Gönderi
Tarihi:16.02.2022

Kabul
Tarihi:09.03.2022

Online Yayın
Tarihi:28.03.2022

Giriş

Spor takımları ve taraftarlar arasında bir bağ olduğu söylenebilir. Spor takımları açısından taraftarların varlığı her zaman çok önemli bir konumda olmaktadır.

Taraftar kavramının birçok tanımı literatürde yer almaktadır. Bu tanımların bir kısmı birbirleriyle benzerlik gösterirken birbirinden farklı olan tanımlamalarda literatürde mevcuttur. Bu tanımlamalara bakacak olursak taraftar bir spor takımına bağlı ve o spor takımına bağlı olan diğer insanlarla beraber takımın başarısı, hikayeleri ile hayatını anlamlandıran kişidir (Şahin, 2003; Günay ve Tiryaki, 2003; Argan ve Katirci, 2002; Or, 2009). Bir kavram olarak taraftarlık hayat boyunca kişinin kişisel macerasına eşlik eden, ilgi alanı ve hareket alanı, duygusal dünyasını kimi zaman direkt olarak şekillendiren kimi zaman kısmen eğip büken bir toplumsallık tarzı olarak ifade edilebilir (Kıvanç, 2001).

Taraftarların takımlarına bağlılık dereceleri farklılık göstermektedir. Bunun nedeni taraftar davranışlarının farklılık göstermesidir. Taraftarlığın temelinde sosyal olgu olmuş olsa da kişilerin davranışları farklılık gösterebilmektedir. Taraftarların karakterlerinin farklı olması davranışlarının da farklı olmasının göstergesi olduğu için bu normal olarak karşılanır. (Katirci ve Argan, 20021). Toplumda büyük bir etkisi olan taraftar kimliği, şiddeti ve saldırgan tavırları ortaya çıkardığında ise toplum için bir risk durumu olarak gündeme gelmekte ve tartışma konusu olmaktadır (Sağır, 2012).

Literatüre baktığımız zaman öz denetim kavramı ile ilgili birçok tanımlama mevcuttur. Bu tanımlamalara baktığımız zaman; Öz denetim, kişinin şahsını denetim altına alma sürecini daha rahat ilerleten ve planlı bir biçimde amaçlara doğru yönlendirme yapan süreçler bütünüdür (Baumeister ve Vohs, 2007). Öz denetim kavramı, bireyin şahsı ve yaşamı arasında daha güzel, daha istikrarlı olması hedefiyle kendisinde değişimler ortaya çıkartma ve odak yetisi olarak tanımlanabilmektedir (Özgül, 2017). Bir diğer tanıma baktığımız zaman öz denetim, kişinin duygu ve düşüncelerini, hareketlerini planlamış olduğu amaçlara ulaşacak bir şekilde kontrol etme sürecini işleyen, sistematik çabalar olarak literatürde yer bulmaktadır (Peker, 2012). Öz denetim ile sergilenen davranış arasında oluşan dinamik bir bağın varlığı ve öz denetimin tutum ve davranışı etkilediği söylenebilmektedir. Öz denetim, istenmeyen bir davranışın ortaya çıkmasını engelleyebileceği gibi isteyerek yapılan davranışın ortaya çıkmasına da yardımcı olabilir (Gülle, 2018). Alışılmış ve uygulanan tutum ve davranışların uygunluk durumunu denetim altına almayı hedefleyen bir sistemler bütünü öz denetim olarak tanımlanabilmektedir (Ridder ve ark., 2012).

Literatürde saygı kavramı ile ilgili birçok tanımlamaya rastlamak mümkündür. Bu tanımlar genel çerçevede birbiriyle bağlantılıdır. Tanımlalarda genel olarak ortak oluşum değer kavramı üzerinde olmaktadır. Saygı kavramının literatürde yer alan tanımlamalarına baktığımız zaman Er (2019)'da saygıyı değerini kişi tarafından veya yaşadığı toplum içerisinde bilinmesi ve itibar görmesidir. Perese (2005)'de saygı kavramını bireyin kendisine ve toplumda yer alan tüm insanlara

değer gösterip değer vermesi olarak tanımlamaktadır. Polat ve Topcuoğlu (2015)' de saygıyı insanın gereksinimlerine karşı duyarlı olmak ve değerli olduğunu hissettirmek olarak tanımlamaktadır. Saygı bir bakıma kendimiz dışında yaşayan tüm insanları da kendimiz kadar düşünmek demektir. Toplumda yaşayan tüm insanların tüm farklılıklarıyla kabul edilmesidir. Tek taraflı bir olgu değildir saygı. Karşı tarafa saygı duyan bir birey kendisine de saygı gösterilmesini bekler (Köylü, 2016). Saygı toplum içerisinde kuvvetli bir bağ oluşturmak için önemli bir kavramdır. Toplum içerisinde yaşayan bireyler arasında huzurun oluşması için saygı önemli bir görev görmektedir (Polat ve Topçubaşı, 2015). Cullinane (2015) Saygı kavramını; takdir etme, beğenme, sevme, özen gösterme, çekinme gibi birçok anlamı ifade eden bir kavram olarak tanımlamaktadır. Cullinane (2015) bir kavram olarak saygıyı dikey ve yatay saygı olarak ikiye ayırmaktadır. İlk olarak yatay saygıyı, toplum içerisinde yaşayan bir grup insanın ortak paydalarının olması ve aralarında eşitliğin sağlanması olarak açıklamıştır. Bir diğeri dikey saygı ise bir grup insanın aralarında ortaya çıkan statü farkından kaynaklanan saygı olarak açıklamıştır. Aslında her kişi özünde olan değere olumlu katkı sağlayacak olan saygıyı insan olduğu için hak etmektedir. Araştırmacıların çoğu saygının yakın ilişkilerde bütünleştirici, dengeleyici etkisi üzerine dikkat çekmektedir. (Hendrick ve Hendrick, 2006).

Nefret kavramı birçok alanda kullanılan önemli bir kavramdır. Toplum da yaşayan kişiler arası ilişkilerde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Önemli bir duygu durumunu ifade ettiği için psikoloji, sosyoloji ve felsefe alanlarında sıklıkla yer bulmaktadır. Spor olaylarında karşıt görüş de olan spor seyircileri arasında da görülmektedir. Bu duygu durumu birçok araştırmacının üzerinde sıklıkla durduğu, tartışıldığı bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatürde nefret kavramı ile ilgili yıllardan beri süre gelen tanımlamalar mevcuttur. Bu kavramlara genel olarak baktığımız zaman; Türk Dil Kurumu Sözlüğü “bir kişinin kötülüğünü, mutsuz olmasını istemeye yönelik duygu durumu” ve “tiksinme, tiksinti” kavramlarına karşılık geldiğini açıklamıştır (TDK, 1988). Bir diğer taraftan ise “kişilere ve şeylere (nesnelere)” yöneltilen bir duygu biçimi olarak kullanılmaktadır. Bireylere karşı olan nefret duygusu, herhangi bir kişinin kötülüğünü istemeye kadar uzanan tutku durumu, yok etme isteğine kadar ulaşan yadsıma olarak açıklanırken, şeylere (nesnelere) karşı duyulan nefret durumu ise herhangi bir şeyi sevmeme, kendinden uzaklaştırmayı ve yok etmeyi isteme anlamlarında açıklanmaktadır (Ataman, 2012). Nefret kavramını ünlü düşünürlerden Spinoza, bazı dışsal etkenlerin algılanmasının beraber oluşturduğu acı (üzüntü) durumu olarak açıklamıştır. Bir başka açıklamada Darwin ise nefret kavramının belirgin bir yüz işareti bulunmadığı ve kendisini öfke gibi ortaya çıkartan duygu biçimi olarak belirtmiştir. Hume ise ne sevgi ne de nefret gibi duygu durumlarının açıklanamayacağını belirtmiştir bunun sebebini ise her iki duygu durumunun izlenimlerin içsel yakınlığına indirgenemez duygular olduğundandır (Royzman ve ark., 2004). Bunun en temel sebebini ise bu duyguların başka herhangi bir şey ile

karişmamış olmasından ve sade bir özelliğe sahip olmasına bağlamıştır (Ataman, 2012). Nefret söyleminin temelinde bulunan duygu ve düşüncelerin toplumsal temelli olduğu ve günlük yaşamın içinde kendine yer bulduğu genel olarak söylenebilir. Aile ortamı ve toplum içinde günlük sohbetlerde kendisine yer bulan söylemler kitle iletişim araçları aracılığı vasıtasıyla yayılmakta ve gündelik hayatın içerisinde gün geçtikçe sıradan ve normal bir hal almaktadır (Yazıcı, 2016). Bir bakımdan nefret söylemi içerisinde ev sahipliği yaptığı şiddet potansiyeli sebebiyle işlevsel bakımdan şiddetin temelini hazırlamaktadır (Alğan ve Şensever, 2010).

Sportif organizasyonlar gün geçtikçe sürekli olarak yayılmaktadır. Spor olayları dünyada ve ülkemizde artık birçok farklı şehirde seyircili olarak izlenilmektedir. Spor kulüpleri taraftara sahip olan ve büyük kitlelere hitap eden oluşumlar haline gelmektedir. Bu bağlamda stadyumlarda, salonlarda binlerce taraftar kendi gönül verdikleri spor kulüplerini maddi ve manevi anlamda desteklemektedir. Taraftarlar taraftarı oldukları spor kulüpleri ile gönül bağı oluşturmanın yanı sıra aynı anda üzüntü, heyecan ve sevinç duygularını da yaşamaktadırlar. Birden çok spor kulübünün çok sayıda taraftarı olması, taraftarlar arasında bir çekişmede ortaya çıkartmaktadır. Bu bağlamda salonlarda ve stadyumlarda ortaya çıkan kötü söylemler, tartışmalar ve kavgaların sebebi ise çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Çalışma ileride spor kulüplerinde, resmi kurumların spor ile ilgili birimlerinde görev yapacak olan yönetici adaylarının sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim düzeylerini incelemek ve spor bilimleri literatürüne bu alanda katkı sağlayıp referans olması amacını taşımaktadır.

Gereç ve Yöntem

Bu bölümde spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin spor müsabakalarında karşıt görüşe saygı ve öz denetimlerini incelemeyi amaçladığımız araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem bilgisi, veri toplam araçları, verilerin analizi hakkında ayrıntılı bilgi verilmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin sporda karşıt görüş ve öz denetim düzeylerinin incelenmesi hedefiyle yapılacak olan çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli üzerine yapılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli, devam eden veya geçmişte olan bir durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlamakta olan araştırma şekli olarak kabul edilmektedir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu şekilde tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2009).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan 160 spor yöneticiliği bölümü öğrencisi oluşturmaktadır. Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim görmekte olan. 99 erkek ve 60 toplam 159 öğrenci araştırmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem yöntemi olarak basit örnekleme metodu kullanılmıştır. Basit rastgele örnekleme yönteminde birimler seçim hakkında eşit derecede şansa sahip olmaktadır. Bu yöntemin

uygulama kısmında tüm birimler liste haline getirilir ve bu listeden rastgele birimler seçilir. Eğer evren karmaşık ve aşırı büyük değilse seçim işlemi kolay olur ve bu yöntemle gerçekleştirilen örneklemede istatistiksel işlemler ağırlıksız olarak yapıldığı için değerlendirme işlemi ve örnekleme hatası kolay bir şekilde hesaplanabilir. Muhakkak örneklemin seçileceği evrene ait tam bir liste gereklidir. Birimler dağınık olabilir ve bu durumda uygulanma işlemi zorlaşabilir. Örnekleme seçilen birim veyahut kişilere ulaşabilmek için çok fazla zaman ve çok fazla insan gücüne gereksinim duyulabilir (Dawson ve Trapp, 2001; Pegano, 1993; Kirkwood ve Sterne, 2003; Özdamar, 2001).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Güllü (2018) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan ‘‘Sporda Karşıt Görüşe Saygı ve Öz Denetim Ölçeği’’ kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert tipi derecelendirme usulüne göre hazırlanmıştır ve toplam 15 sorudan oluşmuştur. Ölçek iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar ‘‘Rakibe yönelik saygı’’ ve ‘‘rakibe yönelik nefret’’ olarak adlandırılmıştır. Ölçeğe ait geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında karşıt görüşe nefret alt boyutuna ait Cronbach’s Alpha değeri (,80) karşıt görüşe saygı alt boyutuna ait Cronbach’s Alpha değerinin (,81) olarak hesaplandığı belirtilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda toplanan ölçek sonuçları IBM SPSS 22.0 paket programında analize tabi tutulmuştur. Öncelikle elde edilen verilerin normallik dağılımı yapılmış ve yapılan analiz sonucu verilerin normal dağılım göstermediği istatistiksel olarak tespit edilmiştir. İstatistiksel olarak verilerin anlamlı dağılım gösterip göstermemesine ise medyan ile aritmetik ortalama değerinin birbirlerine yakın ya da eşit olması ile çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 sınırları içerisinde yer almamasıyla karar verilmiştir. (George ve Mallery, 2010). Verilerin normal dağılım göstermemesi sonucu cinsiyet değişkeni için Mann Whitney U testi, Yaş değişkeni için Kruskal Wallis testi istatistiksel olarak yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar bulgular kısmında tablolar halinde verilmektedir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde istatistiksel olarak analiz edilen veriler tablolar halinde ayrıntılı olarak verilmektedir.

Tablo 1

Katılımcılara ait demografik bilgiler

CİNSİYET	Toplam	% (Yüzde)
Erkek	99	62,3
Kadın	60	37,7
YAŞ	Toplam	% (Yüzde)
18-21	42	26,4
22-25	84	52,8

26-29	33	20,8
-------	----	------

Tablo 1’de araştırmaya katılan katılımcılara ait demografik bilgiler tablo halinde verilmektedir. Cinsiyet dağılımı erkek (99) ve kadın (60) olmak üzere toplam katılımcı sayısı 159 kişidir. Yaş dağılımı ise 18-21 yaş arası 42, 22-25 yaş arası 84 ve 26-29 yaş arası 33 kişi şeklinde dağılım göstermektedir.

Tablo 2

Ölçek ve ölçek alt boyutlarına ait betimleyici istatistikler

Ölçek ve Alt Boyutları	Toplam	En Düşük (Minimum)	En Yüksek (Maximum)	Ortalama	Standart sapma
Rakibe Yönelik nefret	159	6,00	29,00	10,9371	4,63160
Rakibe Yönelik saygı	159	9,00	45,00	37,4843	6,32041
Toplam Ölçek	159	15,00	65,00	48,4214	6,68115

Ölçek alt boyutları ve toplam ölçek puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 2’de verilmektedir. Rakibe yönelik nefret alt boyutuna baktığımız zaman Minimum=6,00, Maximum=29,00, Ortalama=10,9371 ve Standart Sapma=4,63160 olarak dağılım göstermektedir. Rakibe yönelik saygı alt boyutuna baktığımız zaman Minimum=9,00, Maximum=45,00, Ortalama=37,4843 ve Standart Sapma=6,32041 olarak dağılım göstermektedir. Toplam ölçek puanlarına ilişkin betimleyici istatistiklere baktığımız zaman Minimum=15,00, Maximum=65,00, Ortalama=48,4214 ve Standart Sapma=6,6815 olarak dağılım göstermektedir.

Tablo 3

Cinsiyet değişkeni ve ölçek alt boyutlarına ilişkin analiz sonuçları

Rakibe Yönelik Nefret	Toplam	Sıralar ortalaması	Sıralar toplamı	Mann-U	Z	Farklılık
Erkek	99	85,76	8490,50	2399,500	-2,048	,041
Kadın	60	70,49	4229,50			
Rakibe Yönelik Saygı						
Erkek	99	74,89	7414,50	2464,500	-1,800	,072
Kadın	60	88,43	5305,50			
Toplam Ölçek						
Erkek	99	81,75	8093,00	2797,000	-,617	,537
Kadın	60	77,12	4627,00			

Rakibe yönelik nefret alt boyutunda erkek (Sıralar ortalaması = 85,76) ve kadın (Sıralar ortalaması =70,49) öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$ $p=,041$). Rakibe yönelik saygı alt boyutunda erkek (Sıralar ortalaması =74,89) ve kadın (Sıralar ortalaması =88,43) öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$ $p=,072$). Tüm ölçek durumunda ise erkek (Sıralar ortalaması = 81,75) ve kadın (Sıralar ortalaması = 77,12) öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptanmamıştır ($p>0,05$ $p=,537$).

Tablo 4

Yaş değişkeni ve ölçek alt boyutlarına ait analiz sonuçları

Rakibe Yönelik Nefret	Toplam	Sıralar ortalaması	Ki-kare	Farklılık
18-21	42	80,20		
22-25	84	83,54	1,873	,392
26-90	33	70,73		
Rakibe Yönelik Saygı				
18-21	42	81,54		
22-25	84	79,60	,067	,967
26-90	33	79,06		
Toplam Ölçek				
18-21	42	80,86		
22-25	84	82,11	,849	,654
26-90	33	73,53		

Rakibe yönelik nefret alt boyutunda 18-21 (Sıralar ortalaması = 80,20), 22-25 (83,54) ve 26-29 (Sıralar ortalaması =70,73) yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar belirlenmemiştir ($p<0,05$ $p=,392$). Rakibe yönelik saygı alt boyutunda 18-21 (Sıralar ortalaması = 81,54), 22-25 (76,60) ve 26-29 (Sıralar ortalaması =79,06) yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmemiştir ($p<0,05$ $p=,967$). Tüm ölçek durumunda ise 18-21 (Sıralar ortalaması = 80,86), 22-25 (Sıralar ortalaması =82,11) ve 26-29 (Sıralar ortalaması=73,53) yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p<0,05$ $p=,654$).

Tartışma ve Sonuç

Çalışmanın sonuçlarına baktığımız zaman kadın öğrencilerin rakibe yönelik nefret puan ortalamaları erkek öğrenciler göre daha düşük, rakibe yönelik saygı puan ortalamaları ise erkekler göre daha yüksektir. Yaş değişkenine göre 26-29 yaş arası öğrencilerin rakibe yönelik nefret puan ortalamaları diğer yaş gruplarına göre daha yüksek, 18-21 yaş arası öğrencilerin rakibe yönelik saygı puan ortalamaları diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir. Ölçek sorularına verilen cevaplara baktığımızda genel olarak rakibe yönelik saygı puan ortalamaları rakibe yönelik nefret puan ortalamasından daha yüksek seviyededir.

Gülle ve ark. (2020) yaptıkları çalışmalarında ölçek iki alt boyutu olan saygı ve nefretin cinsiyet değişkenine göre yaptıkları t testinde anlamlı farklılık tespit edildiğini belirtmişlerdir. Aynı çalışmada nefret kat sayısı olarak erkeklerin daha yüksek ortalamaya sahip olduğunu, saygı olarak kadınlara göre daha düşük ortalamaya sahip olduğu belirtilmiştir. Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim düzeylerini incelediğimiz çalışmada rakibe yönelik nefret alt boyutunda erkek (Sıralar ortalaması = 85,76) ve kadın (Sıralar ortalaması =70,49) öğrenciler arasında anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0,05$ $p=,041$). Rakibe yönelik saygı alt boyutunda erkek (Sıralar ortalaması =74,89) ve kadın (Sıralar ortalaması =88,43) öğrenciler arasında anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$ $p=,072$). Tüm ölçek durumunda ise erkek (Sıralar ortalaması = 81,75) ve kadın (Sıralar ortalaması =77,12) öğrenciler arasında

istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$ $p = ,537$). Güllü ark. (2020) öğrencilerin ölçeğinin saygı ve nefret alt boyutlarında bölüm değişkenine göre t testi sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılığa rastladıklarını belirtmişlerdir. Yine aynı çalışmada öğrencilerin, ölçeğin iki alt boyutu olan saygı ve nefretin düzenli spor yapma yapmama değişkenine göre yapılan test sonucunda nefret alt boyutunda anlamlı farklılık, saygı alt boyutunda ise anlamlı farklılık tespit edilmediğini belirtmişlerdir. Yine aynı çalışmada öğrencilerin spor dallarına göre yapılan test sonuçlarında anlamlı farklılık tespit edildiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin spor dallarına göre karşıt görüşe saygı ve nefret arasında ters yönde bir orantı olduğunu belirtmişlerdir. Topal ve ark (2021) cinsiyet değişkenine göre, sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeği rakibe yönelik saygı alt boyutunda kadın katılımcılar lehine anlamlı bir farklılığın olduğu, rakibe yönelik nefret alt boyutunda ve ölçeğin genel toplamında anlamlı bir farklılığın olmadığını belirtmişlerdir. Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim düzeylerini incelediğimiz çalışmada rakibe yönelik nefret alt boyutunda erkek (Sıralar ortalaması = 85,76) ve kadın (Sıralar ortalaması = 70,49) öğrenciler arasında anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p < 0,05$ $p = ,041$). Topal ve ark. (2021) yaptıkları çalışmada öğrenim düzeyi değişkenine göre, sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeğinin rakibe yönelik saygı ve nefret alt boyutlarının her ikisinde de anlamlı bir farklılık olmadığı, ölçeğin genel toplamına bakıldığında ise üniversite öğrencileri lehine anlamlı bir farklılık tespit edildiğini belirtmişlerdir. Topal ve ark (2021) yaptıkları çalışmada düzenli olarak spor yapma/yapmama değişkenine göre, sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeği rakibe yönelik saygı alt boyutunda düzenli olarak spor yapan katılımcılar lehine, rakibe yönelik nefret alt boyutunda ise düzenli olarak spor yapmayan katılımcılar lehine anlamlı bir farklılık olduğunu belirtmişlerdir. Ölçeğin genel toplamında ise anlamlı farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Yine aynı çalışmada katılımcıların rakibe yönelik saygı ve nefret alt boyutları ile spor taraftarı özdeşleşme ölçeği arasında yaptıkları Kendall's ve Spearman's test sonuçlarında, rakibe yönelik saygı ve spor taraftarı özdeşleşme ölçeği arasında negatif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin olduğunu belirtmişlerdir. Özen ve ark. (2013) medya haberlerinde yer alan yayınlarının, seyircilerin ve rakip sporcuların olumsuz tavırlarının taraftarlarda saldırganlığa neden olduğunu belirtmiş ve karşıt görüşlü taraftarlara karşı nefret seviyesinin artmasına sebep olduğunu belirtmektedirler.

Literatüre baktığımız zaman spor etkinliklerinde nefret söylemlerinin ve etkilerinin incelendiği çalışmalar oldukça çeşitlendirilmektedir. Birçok araştırmacı nefret söylemini medya ile ilişkilendirirken, toplumsal yapı, holiganizm ile ilişkilendiren çalışmalarda literatürde yer almaktadır. (Sabahçı, 2018; Aksoy, 2016; Mil, 2015; Demir ve Talimciler, 2014; Demir, 2013; Özsoy ve Yıldız, 2013; Ulus, 2013; Ünsal ve Ramazanoğlu, 2013; Erol, 2012; İlhan ve Çimen, 2011; Özsoy, 2011; Fişekçioğlu ve ark., 2010; İpek, 2008; Ayan, 2006; Bulgu, 2005; Şahan ve

Çınar, 2004) sporda şiddet olaylarını ele aldıkları çalışmalarında farklılıklar bulunmasına karşın ortak çalışmaların benzerlik gösteren yanları da mevcuttur. Bu ortak yanlardan bir tanesi basının nefret dilini kullanması ve şiddet olaylarının doğuşunda etkili bir rol oynamasıdır. Türkiye’de spor medyasını değişik açılardan ele aldığı çalışmasında Özsoy (2007)’ de sportif olaylarda gerilim seviyesini arttıran girişimlerin genellikle medya aracılığıyla oluşturulduğu, sporda şiddet unsurunu benimseten yayınların yapıldığı ve bireylerin hakaret söylemleri ile duygu ve düşüncelerini ifade ettiklerini dile getirmektedir. Yine buna benzer olarak Demir (2013)’ de yaptığı çalışmada şiddet kültürünün oluşmasında medyanın önemli etkisinin olduğunu dile getirmektedir. Uzun’un (2004)’de Türkiye’de yer alan spor basınındaki etik anlayışının sorunlarını incelediği çalışmasına baktığımız zaman, spor basınında yer alan nefret söylemi ile ilgili ön görüşleri ifade etmiştir. Zaman olarak geriye gittiğimizde yer alan çalışmalara bakacak olursak Cüceoğlu (1988)’de yaptığı araştırmada, spor ve ekonomi ile alakalı olan köşe yazılarının %61’inin olumsuz mesajlar barındırdığını belirtmiştir (Cüceloğlu, 1988’den akt., Karaküçük ve Yenel, 1999: 60). Bu çalışmalara geçmişten günümüze baktığımız zaman, sporda nefret ve nefret söylemlerinin yeni bir durum olmadığı ve spor olaylarında görülen nefretin aslında medya ve basında yer alan sayfalardan türetildiğini belirtmektedirler.

Kaynakça

- Aksoy, M. (2016). *Barış ve çatışma dilinin spor kanallarının haberlerinde kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Alğan, C., ve Şensever, L. (2010). *Ulusal basında nefret suçları: 10 yıl, 10 örnek*. İstanbul: Sosyal Değişim Derneği Yayınları.
- Argan, M., ve Katirci, H. (2002). *Spor Pazarlaması*. Eskişehir: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ataman, H. (2012). *Nefret Suçlarını Farklı Yaklaşımlar Çerçevesinden Ele Almak: Etik, Sosyo-politik ve Bir İnsan Hakları Problemi Olarak Nefret Suçları İçinde*. Y. İnceoğlu (Ed). *Nefret Söylemi ve/veya Nefret Suçları* (1. Baskı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 47-80.
- Ayan, S. (2006). Şiddet ve fanatizm. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 7 (2), 191-209.
- Baumeister, R.F., & Vohs, K.D. (2007). Self-regulation, ego depletion, and motivation. *Social and Personality Psychology Compass*, 1, 6-14.
- Bulgu, N. (2005). Sporda şiddet ve alt-kültür. *Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 229-250.
- Cullinane, P. (2015). ‘When Respect For Persons Goes Deeper. *Compass*, 49(6-9), 1-4.
- Dawson, B. & Trapp, R.G. (2001). Probability&related topics for making inferences about data. *Basic&Clinical Biostatistics. Lange medical Books/McGraw-Hill Medical Publishing Division*, 5(2), 69-72.
- Demir, M. (2013). 2012 süper kupa finalinin televizyonlardaki yansıması, söylemlerin nefret algısı oluşturma bağlamında değerlendirilmesi. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 56, 231-254.
- Demir, M., ve Talimciler, A. (2014). Sosyal medyada futbol ve nefret söylemi. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 2(5), 249-279.
- Erol, C. (2012). *Yeni medyada nefret söylemi ve fanatizm: Video paylaşım sitelerinde nefret söylemi analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul.

- Fişekçioğlu, İ. B., Özdağ, S., Duman, S. ve Atalay, A. (2010). Futbolda şiddet ve yasal karşı tedbirler. *Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 12-27.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update*. Boston: Pearson.
- Gülle, M. (2018). Sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 29, 262-279.
- Günay, M. Tiryaki, Ş. (2003) Spor taraftarı özdeşleşme (STÖÖ) geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*. 14(1); 14-26.
- Gülle, M., Aktaş, Ö., Büyüктаş, B. (2020). Üniversite öğrencilerinin farklı değişkenler açısından takım özdeşleşme ve karşıt görüşe saygı düzeylerinin incelenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 53-60.
- Hendric, S., and Hendrick, C. (2015). Measuring Respect in Close Relationships”, *Journal of Social and Personal Relationships*, 2006, Cilt: 6, Sayı:23, s. 881. Aktaran: Ahmet Akın vd., “Partnere Saygı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”, *The Journal of International Social Research*, 8(41), 850-853.
- İlhan, E. ve Çimen, Z. (2011). Spor alanlarında şiddet ve spor medyasının etkileri: spor yazarlarının algıları. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 224-234.
- İpek, V. (2008). Fenerbahçeli, Galatasaraylı ve Beşiktaşlı olmak: “Üç büyükler” arasındaki kutuplaşma. *İletişim Kavram ve Araştırma Dergisi*, 26, 441-448.
- Karaküçük, S., ve Yenel, İ. F. (1999). Spor köşe yazarlarının okuyucuya yansıttığı görüşlerin bir analizi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 55-62.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kıvanç, Ü. (2001). *Kesin Ofsayt*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Kirkwood, B., and Sterne, J.A.C. (2003). Linking analysis to study design:summary of methods. *Essential Medical Statistics*, Blackwell Science, 409-10.
- Köylü, M. (2016). *Teoriden pratiğe değerler eğitimi*. İstanbul: Nobel Yayınları.
- Mil, H. İ., ve Şanlı, S. (2015). Sporda şiddet ve medya etkisi: bir maçın analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(55), 231-247.
- Or, M. E. (2009). *Taraftar Memnuniyeti*. İstanbul: Futbol Eğitim Yayınları, Elma Basım.
- Özdamar, K. (2001). *Örnekleme Yöntemleri. SPSS ile Biyoistatistik*. Ankara: Kaan Kitapevi
- Özen, H., Eygü, H., ve Kabakuş, A.K. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Sporda Şiddet ve Saldırganlık Algıları. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 7, 324-342.
- Özgül, O. (2017). *Lise öğrencilerinde öz denetim ve anne-baba tutumu arasındaki ilişkinin bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi (Elazığ ili örneği)*, Yüksek Lisans Tezi. Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Özsoy, S. (2007). Türk spor medyasında etik. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5(9), 45-64.
- Özsoy, S. (2011). Spor gazetelerinin başlıklarında militarist ve şiddet içerikli metaforlar. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1, 88-114.
- Özsoy, S., ve Yıldız, K. (2013). Türkiye’deki spor basınında nefret söylemi. *International Journal Social Science Research*, 2(2), 46-60.
- Pagano, M.G. (1993). *Sampling Theory*. Duxbury Press. 469- 72.
- Perese, P. (2005). *Yapılandırıcı yaklaşımla hazırlanmış 69 etkinlik (saygı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Polat, S. ve Topçubaşı, T. (2015). Faklılıklara saygı eğitim programının öğrencilerin farklılıklara saygı düzeyine etkisi. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2/15), 387-417.
- Ridder, D.T.D., Lensvelt-Mulders, G., Finkenauer, C., Stok, F.M. & Baumeister, R.F. (2012). Takingstock of self-control: a metaanalysis of how trait self-controlrelatesto a widerange of behaviors. *Personality and Social Psychology Review*,16(1), 76-99.

- Royzman, E.B., Mccauley, C., & Rozin, P. (2004). From Plato to Putnam: Four Ways to Think About Hate. R. J. Sternberg (Ed). *The Psychology of Hate*. Washington: American Psychological Association, 3-35.
- Sabahçı, B. (2018). Spor haberlerinde nefret ve ayrımcı söylemler. *Global Media Journal TR Edition*, 8(16), 186-203.
- Sağır, A. (2012). "6222 Sayılı Yasa Bağlamında Türkiye'de Futbol Örneğinde Sosyolojik Bir Çözümleme", *Amme İdaresi Dergisi*: 45(1), 155-181.
- Şahan, H., ve Çınar, V. (2004). Kitle iletişim araçlarının spor kamuoyu üzerine etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 313-321.
- Şahin, H.M. (2003) *Sporda Şiddet ve Saldırganlık*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TDK, (1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara, 2, 1268.
- Topal, A., Yıldız, O., Semerci, A. ve Yıldız, M. (2021). Lise ve üniversite öğrencilerinin taraftarı oldukları takımla özdeşleşme düzeylerinin sporda karşıt görüşe saygı durumuna olan etkisinin incelenmesi. *Beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi*, 23(3), 1-14.
- Ulus, S. (2013). Bir derbi cinayetinin ardından: Futbolda şiddetin Türk basınında temsili üzerine. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 4(7), 187-213.
- Ünsal, B., ve Ramazanoğlu, F. (2013). Spor medyasının toplum üzerindeki sosyolojik etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 36-46.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.